

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 19C/4/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118205823
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Barbora Sopková
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2018:6118205823.3

Uznesenie

Okresný súd Banská Bystrica v právnej veci žalobcu Y. Y., nar. XX. XX. XXXX, toho času umiestneného v Ú.L. W. U. M. I. L. F. F. - V., so sídlom L. XX, F. F., proti žalovanému Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová, so sídlom Sládkovičova 80, Banská Bystrica, o žalobe na porušenie žalobcovho práva na súkromie v súvislosti s dôkladnými osobnými prehliadkami a prehliadkami jeho osobných vecí v jeho neprítomnosti v dňoch 15. 12. 2016, 14. 02. 2017, 12. 05. 2017. 01. 06. 2017 a 08. 08. 2017, o sťažnosti žalobcu voči uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 19C/4/2018 - 46 zo dňa 20. 04. 2018, takto

rozhodol:

Súd zamietá sťažnosť žalobcu voči uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 19C/4/2018 - 46 zo dňa 20. 04. 2018.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou súdu dňa 08. 01. 2018 sa žalobca domáhal:

- a) vyslovenia, že žalovaný v súvislosti s dôkladnými osobnými prehliadkami a prehliadkami jeho osobných vecí v jeho neprítomnosti v dňoch 15. 12. 2016, 14. 02. 2017, 12. 05. 2017. 01. 06. 2017 a 08. 08. 2017 neoprávnene zasiahol do jeho práv chránených čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, čl. 10 ods. 1 a čl. 17 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky;
- b) náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10 000,00 Eur a
- c) náhrady trov konania.

V žalobe uviedol, že vykonáva trest odňatia slobody u žalovaného. V dňoch 15. 12. 2016, 14. 02. 2017, 12. 05. 2017. 01. 06. 2017 a 08. 08. 2017 bol žalobca podrobený dôkladným osobným prehliadkam vyzlečením donaha v prítomnosti najmenej dvoch príslušníkov ZVJS s pokynom, aby nahý urobil drep, čo kvôli bolestiam chrbta a kolena ako aj kvôli poníženiu odmietol. V rovnakých dňoch bola vykonaná dôkladná prehliadka jeho osobných vecí, vrátane dôverných materiálov, ako korešpondencie s advokátmi a pod., bez jeho prítomnosti, resp. zrakového dohľadu, čoho sa vždy domáhal s tým, že vylúčenie dohľadu pri prehliadke osobných vecí nie je primeraným opatrením. Žalobca je obmedzený na osobnej slobode od 27. 11. 2012 a nikdy neboli u neho zaistené žiadne nepovolené predmety. V žalobe poukázal na Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach a na Ústavu Slovenskej republiky. Ďalej citoval Odporúčanie Rec (2006) 2 Výboru ministrov členským štátom o Európskych väzenských pravidlách, zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody vrátane vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva poriadok výkonu trestu odňatia slobody, zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže ako aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva či Ústavného súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Českej republiky. Žalobca uznal, že dôkladné osobné prehliadky boli vykonané v súlade so zákonom a sledovali legitímny cieľ, avšak v žiadnom prípade ich nemožno považovať za primerané. V ústave je držaný fakticky v izolácii a nemá žiadne objektívne možnosti získania zakázaných či nebezpečných vecí. Dôkladné osobné prehliadky žalobcu sa nezakladali na dostatočných a relevantných dôvodoch súvisiacich s jeho správaním v termínoch,

kedy boli vykonané, a teda neboli nevyhnutné. Ústav navyše nepostupoval v súlade so zásadou proporcionality, keďže nehľadal spravodlivú rovnovahu medzi konkurujúcimi záujmami a nezvažoval, či nemožno sledovaný cieľ dosiahnuť alternatívnymi prostriedkami, ktorých použitie by učinilo zásahy do žalobcovho práva menej intenzívnymi (napr. prehliadkou pomocou detektoru kovov). Prehliadky osobných vecí bez zrkového dohľadu žalobcu nemožno považovať za legálne, keďže príslušník zboru nemá procesný základ na ich vykonanie takýmto spôsobom. Samotná kontrola nesporne sleduje legitímny cieľ, avšak vylúčenie dohľadu žalobcu vo všeobecnosti nepredstavuje spoločensky aprobovanú potrebu. Zásahy do jeho základných práv znáša žalobca veľmi ťažko, deprimujú ho, spôsobujú mu stavy úzkosti, menejcennosti a obrovského poníženia a strachu, keďže pri odmietaní robíť nahý pred viacerými osobami drey a byť pri tom k nim otočený chrbtom, očakával perzekvovanie a šikanu. Týmto ponižujúcim procedúram bol vystavovaný vždy po tom, či podal proti ústavu nejakú sťažnosť a pod. Prežitá citová úzkosť a nespochybniteľné psychické strádanie žalobcu predstavuje objektívne nenapraviteľnú nemajetkovú ujmu, ktorú nemožno vzhľadom na uvedené okolnosti uspokojiť inak ako priznaním spravodlivého finančného zadosťučinenia.

2. Žalobca požiadal aj o oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu z dôvodu, že je nemajetný, zadlžený, od 27. 11. 2012 obmedzený na osobnej slobode, vo výkone trestu odňatia slobody, bez zamestnania a bez možnosti zaobstaráť si finančné prostriedky. Uzneseniami Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5S/247/2015, sp. zn. 6S/87/2016, sp. zn. 2S/105/2016 a sp. zn. 5S/125/2016 ako aj uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 13S/32/2016, sp. zn. 13S/31/2016 a 13S/34/2016 bol už v identickej situácii oslobodený od súdnych poplatkov. Žalobca je považovaný aj za osobu v materiálnej núdzi Centrom právnej pomoci (rozhodnutie sp. zn. 10522/2016 - KaNR). Okrem toho je žalobca oslobodený od súdnych poplatkov aj v ďalších správnych konaniach vedených krajskými súdmi v Bratislave, Trenčíne a Banskej Bystrici. V Tlačive pre dokladovanie pomerov strany konania, ktorá navrhuje, aby jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (fyzická osoba) (ďalej len „tlačivo“) uviedol, že je dlhodobo vo výkone trestu odňatia slobody. Od blízkych osôb sú mu poskytované dobrovoľné príspevky na lieky, telefonovanie vo výške 120,00 Eur - 160,00 Eur mesačne s tým, že to bude splácať po vykonaní trestu. Nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, nemá žiadny huteľný a ani nehnuteľný majetok či účty v banke. No nemá ani žiadne záväzky či dlh na výživnom, pretože žiadne v tlačive neoznačil a nekonkretizoval. Tvrdí však, že má záväzky prevyšujúce 50 000,00 Eur (trovy trestného konania, náhrada škody a pod.), blízkym dlhuje sumu viac ako 20 000,00 Eur. Na lieky potrebuje sumu vo výške 10,00 Eur, ani nie každý mesiac. Ďalšími nákladmi sú poplatky spojené s telefonovaním, korešpondenciou, stravovaním, asi vo výške 100,00 Eur. Poukázal, že v podaní zo dňa 01. 02. 2018 označenom ako „Doplnenie podaných žiadostí o oslobodenie od súdnych poplatkov“ zaslal súdu dvanásť rozhodnutí súdov, ktorými bol oslobodený od súdnych poplatkov ako aj rozhodnutie Centra právnej pomoci. Nie je mu jasné, ku ktorému konaniu mu súd zaslal tlačivo, nakoľko vo výzve súdu nie je uvedená žaloba, o ktorú sa jedná. Najnovšie bol oslobodený od súdnych poplatkov v konaní vedenom Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 24S/122/2017. Prehlásil, že medzičasom sa jeho majetkové pomery nezmenili. Vzhľadom na jeho status väzňa nemá objektívne možnosti preukázania pravdivosti jeho tvrdení o nemajetnosti, čo spravidla súdy akceptujú. Aj s ohľadom na princíp právnej istoty a legitímneho očakávania vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktorými bol oslobodený od súdnych poplatkov v celom rozsahu, žiada o oslobodenie aj v predmetnej veci. K tlačivu a k samotnej žiadosti žalobca nepredložil ani jediný listinný dôkaz preukazujúci jeho tvrdenia (okrem výkonu trestu odňatia slobody) a preukazujúci jeho osobné a majetkové pomery.

3. Súd uznesením č. k. 19C/4/2018 - 35 zo dňa 22. 02. 2018 žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 09. 03. 2018. Následne súd vyzval žalobcu výzvou zo dňa 23. 03. 2018 na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu v sume 600,00 Eur (6 % zo sumy 10 000,00 Eur - položka č. 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov) a 99,50 Eur (položka č. 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov) v lehote 10 dní odo dňa doručenia výzvy. Zároveň ho poučil o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku.

4. Výzvu žalobca prevzal dňa 27. 03. 2018, no v zákonnej lehote súdny poplatok za žalobu neuhradil, a preto vyšší súdny úradník postupom podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) konanie zastavil.

5. Podaním doručeným súdu dňa 02. 05. 2018 sa žalobca odvolal voči rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Napriek označeniu (odvolanie) súd podanie posudzoval podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 C. s. p.) a dospel k záveru, že sa jedná o sťažnosť.

6. Žalobca v sťažnosti uviedol, že v žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov poukázal na množstvo rozhodnutí z iných súdov, ktorými mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a poukázal aj na rozhodnutie Centra právnej pomoci, z ktorého vyplýva, že je osobou v materiálnej núdzi. Zdôrazňoval svoje sociálne postavenie, ktoré mu neumožňuje zhromaždenie ďalších dokladov, pričom navrhol súdu, aby vykonal jednoduchú lustráciu v príslušných registroch, čo súd úplne odignoroval. Postup súdu vníma ako tendenčný a šikanózny, pretože v iných konaniach mu oslobodenie od súdnych poplatkov priznané bolo. Zjavne súd koná v snahe zbaviť sa veci a svojvoľne zastavuje konanie. Len pre úplnosť uviedol, že najnovšie mu oslobodenie od súdnych poplatkov priznal Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 24S/108/2017 a sp. zn. 24S/36/2018 a poskytovanie právnej pomoci mu bolo priznané rozhodnutím Centra právnej pomoci sp. zn. KaNR 6242/2018, sp. zn. KaBB 10685/2018 a sp. zn. KaBB 10687/2018. Napriek uvedenému súd v tomto konaní žalobcovi oslobodenie nepriznal, čím mu znemožnil uplatňovať jeho práva na súde. Tiež uviedol, že nadmerne formalistickým výkladom procesného pravidla môže dôjsť k upretiu práva na prístup k súdu. V rovnakých podmienkach sa má dať žalobcovi rovnaká odpoveď a diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu pri tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne zdôvodniť, je ústavne neudržateľná. Je nutné zohľadniť jeho sociálne postavenie a priznať mu preto oslobodenie od súdnych poplatkov. Žalobca nemôže byť neprimerane šikanovaný objektívne nespĺniteľným dôkazným bremenom. Žalobca legitímne očakával, že aj v tomto prípade mu mal súd priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, no súd ignoroval rozhodnutia iných súdov, ignoroval jeho žiadosť o vykonanie lustrácii v príslušných registroch a absolútnym právnym excesom mu bolo na príťaž jeho sociálne postavenie. Súd ignoroval aj rozhodnutie Centra právnej pomoci, čo je samo o sebe dôvodom pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Ignoroval špecifické sociálne postavenie žalobcu, princíp právnej istoty a legitímneho očakávania, pričom odchylenie sa od iných rozhodnutí nijako neodôvodnil a svojvoľným postupom porušil žalobcovi právo na spravodlivý prístup k súdu. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a prikázal mu znova vo veci konať a rozhodnúť. S poukazom na žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov požiadal aj o oslobodenie od súdnych poplatkov odvolacieho konania.

7. Podľa § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie vo veciach poplatkov sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku okrem § 357 písm. a).

8. Podľa § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

9. Podľa § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník vrátane rozhodovania o zastavení konania. Sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka. Ak sa sťažnosti vyhovie v plnom rozsahu, rozhodnutie nemusí obsahovať odôvodnenie.

10. Podľa § 248 C. s. p. o sťažnosti rozhodne súd prvej inštancie.

11. Podľa § 249 C. s. p. súd prvej inštancie rozhodne o sťažnosti uznesením spravidla bez nariadenia pojednávania.

12. Podľa § 250 ods. 1 C. s. p., ak nie je sťažnosť dôvodná, súd sťažnosť zamietne.

13. Po preskúmaní sťažnosti voči uzneseniu vyššieho súdneho úradníka súd prvej inštancie konštatuje, že bola podaná včas a je v celom rozsahu nedôvodná.

14. Vyšší súdny úradník rozhodol o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o súdnych poplatkoch. Zákonodarca zveril v tomto prípade rozhodovanie o zastavení konania vyššiemu súdному úradníkovi, pričom voči jeho rozhodnutiu je prípustná len sťažnosť. O sťažnosti rozhoduje súd prvej inštancie a odvolaciemu súdu (krajskému súdu) sa takéto rozhodnutie ani nepredkladá. Ak teda rozhodne súd prvej inštancie o sťažnosti voči rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, je toto rozhodnutie konečné.

15. Po vyhodnotení obsahu sťažnosti žalobcu súd dospel k záveru, že v sťažnosti neuviedol nič, v dôsledku čoho by súd prvej inštancie mohol zmeniť rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka. Naopak, znova poukazoval len na to, prečo mu súd oslobodenie nepriznal, hoci tak robia iné súdy. Tvrdil, že súd ignoroval jeho návrhy a jeho ústavné práva.

16. V konaní sp. zn. 19C/4/2018 bola súdu doručená žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov dňa 15. 02. 2018, pričom žalobca ju vôbec nedoručil k tomuto konaniu, ale k inému (sp. zn. 14C/11/2018). Po predložení jeho žiadosti k správne konaniu súd o jeho žiadosti rozhodol. Je potrebné uviesť, že v tejto žiadosti žalobca súdu nenavrhol, aby vykonal lustráciu v príslušných registroch na preukázanie jeho majetkových pomerov. Prehlásil, že vzhľadom na jeho status nemá objektívne možnosti preukázať pravdivosť jeho tvrdení o nemajetnosti, čo spravidla súdy SR akceptujú a jednoduchou lustráciou v príslušných registroch potvrdzujú. Z toho vyjadrenia vôbec nevyplýva návrh na vykonanie dôkazov.

17. Okrem toho žalobca neustále opomína, že pánom sporu je len on a len on nesie zodpovednosť za jeho výsledok. Takisto si neuvedomuje, že aj iné osoby (strany sporu) súd žiadajú o oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom neraz ide o vážňov, dôchodcov, zdravotne ťažko postihnuté osoby či osamelých rodičov, ale aj o osoby tzv. strednej vrstvy či dokonca právnické osoby, no ich sociálne postavenie im nie je na príťaž, ako sa mylne domnieva. Súd nerozhodne o nepriznaní od súdnych poplatkov len preto, že si „niekto môže za to“, v akom sociálnom postavení sa ocitol (ako to tvrdí žalobca). Súd rozhodne o každej žiadosti po zhodnotení celkových osobných a majetkových pomerov v tej ktorej konkrétnej veci. Každý jeden spor je individuálny a je potrebné posudzovať ho samostatne.

18. Ak žalobca tvrdí, že rozhodnutie Centra právnej pomoci je samo o sebe dôvodom pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, nič mu nebráni a ani nebránilo v tom, aby také rozhodnutie súdu predložil. Avšak oslobodenie by mu patrilo len vtedy, ak by mu centrum priznalo nárok na poskytovanie právnej pomoci v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 19C/4/2018. Také rozhodnutie však žalobca súdu nepredložil.

19. Súd neignoruje práva žiadnej zo strán sporu. V konaní pred súdom majú strany rovné postavenie. Rovnaké postavenie ako žalobca má aj žalovaný. Obdobné legitímne očakávania teda prináležia aj žalovanej strane. Vo všeobecnosti platí, že právo sa nesmie uplatňovať šikanóznym spôsobom. Súd sa nesnaží „zbaviť veci“, ako uvádza žalobca. Súd rozhoduje o návrhoch, ktoré sa nachádzajú v spise a na základe skutkového a právneho stavu, ktorý zistil z návrhov (podaní) a z dôkazných prostriedkov v ňom vykonaných. Aj v tomto prípade tak postupoval, keď žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Jediná súdu známa a preukázaná skutočnosť je, že v súčasne dobe žalobca vykonáva trest odňatia slobody. Stále tak platí, že svoje nepriaznivé sociálne postavenie nepreukázal a súd nemá oprávnenie nahrádzať jeho povinnosť tvrdenia a unesenia dôkazného bremena.

20. Súd prvej inštancie preto konštatuje, že rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka je správne, vychádza zo správne a riadne zisteného skutkového a právneho stavu a vec je aj správne právne posúdená.

21. S poukazom na § 250 ods. 1 C. s. p. súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia a sťažnosť žalobcu v celom rozsahu zamietol. Súd zároveň konštatuje, že rozhodnutie o zastavení konania nevytvára prekážku veci rozhodnutej (res iudicata) a súd tak neznemožnil žalobcovi prístup k súdu.

22. O žalobcovom podaní v časti, kde uviedol, že s poukazom na žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov žiada aj o oslobodenie od súdnych poplatkov odvolacieho konania, súd prvej inštancie vôbec nerozhodoval, preto že sa nejedná o odvolacie konanie, ale len o konanie na súde prvej inštancie. A hoci jeho žiadosť obsahuje všeobecné náležitosti, neobsahuje žiadne nové skutkové tvrdenia, o ktorých by ešte súd nerozhodoval a nie je daný žiadny dôvod na vydanie ďalšieho rozhodnutia o žiadosti žalobcu na oslobodenie od súdnych poplatkov, lebo o jeho žiadosti už súd právoplatne rozhodol (uznesenie č. k. 19C/4/2018 - 35 zo dňa 22. 02. 2018).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie nie je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch)